

Tal på Sergels torg 4 oktober 1983

Vid demonstration mot SAFs demonstration mot löntagarfonder

Kamrater, arbetare och progressiva!

”Över till SAF-borgen på Blasieholmen!”

Otaliga gånger har vi hört de orden när TV i dramatiserade nyhetssändningar rapporterat om nattmanglingar därifrån.

Otaliga gånger har vi sett en Giesecke, en Nicolin eller en Ljunggren komma ut på SAF-husets trappa och rakt i ögonen på alla arbetande människor förklara att deras arbete på sin höjd är värt några ören i påslag. Samtidigt som var och en kunnat bevittna hur vinsterna slår alla rekord.

I kväll tågar vi dit i verkligheten för att avvisa SAF:s politik - till borgen som inte är något annat än ett högkvarter för den klass av rika människor som lever gott och skor sig på andra människors slit - ett hus för bedragare.

I kväll kommer ingen direktör att komma ut på trappan. Och inte hålls några nattmanglingar - inte där i alla fall, möjligen på stans krogar för att fira kulmen på SAFs långa kampanj för de rikas rätt att till varje pris exploatera människor.

Gräddan i samhället, överklassen, de fina människorna, miljonärerna, de respekterade direktörerna och hela byket, de som alltid med hån och förakt talat om gatans parlament, de har idag själva tagit gatorna i besittning.

Under förevändning av kamp mot ”fundsocialism” har överklassen, ledd av de mest reaktionära delarna av storkapitalet, idag i själva verket demonstrerat för sina privilegier – för den privata äganderätten och sin frihet att sko sig på andra – de har riktat en våldsam offensiv mot alla arbetande människors kamp för rättvisa och rätt till drägliga levnadsvillkor.

För SAF gäller det inte längre bara kronor och ören. SAF har ställt sig i spetsen för en politisk rörelse. Den politiska och ideologiska kampen har alltmer blivit deras främsta ambition.

SAF-ideologerna vet att den ekonomiska krisens bördor ensidigt vältras över på de fattiga och svaga i samhället, och de vet att detta kommer att skärpa klassmotsättningarna i Sverige. Deras tilltro till parlamentarismens möjligheter att upprätthålla den ”fria kapitalismen” har sjunkit i takt med den ekonomiska krisens utveckling och den politiska kris som följer i spåren av den – och i takt med att denna tilltro sjunkit så har den utomparlamentariska verksamheten organiserats planmässigt.

Någon demokratisk organisation har SAF aldrig varit. Hela SAFs historia är fylld av brutala och till och med blodiga aktioner.

Arbetarklassens fackliga kamp har bekämpats genom organisering av strejkbrytarkårer och kriminella element för terroristiska aktioner.

Kämpande arbetare och andra progressiva människor har förföljts och registrerats.

Tusentals arbetare tvingades efterorstrejken 1909, och under klasstriderna på 20- och 30-talen fly sitt hemland efter svartlistningar och förföljelser. Massor blev utestängda från arbetsplatserna och vräktes från sina bostäder.

Men dessa metoder, svartlistning och registrering, hör inte bara historien till. De fortsatte på 60- och 70-talen och har idag i själva verket intensifierats och effektiviserats med hjälp av modern datateknik. Deras ljusskygga och skumma verksamhet döljer sig bakom till synes seriöst arbetande företag som Timbro AB, KREAB, Textab, Näringslivets Fond och Stiftelsen.

Idag satsar SAF enorma summor på propaganda som är vetenskapligt och skickligt upplagd för att ideologiskt påverka olika målgrupper. Påkostade böcker, broschyrer, bildband, videokassetter, film och utställningsmaterial produceras i massupplagor.

Olika tidningar ges ut riktade till speciella grupper.

De arbetslösa ungdomarna består med en tidning, redigerad med den moderna reklammannens hjälp, och med det individualistiska budskapet: tro på dig själv, satsa på dig själv, ta på dig slipsen och du kommer att slå dig fram till välbetalda arbeten.

Lärarna får sin egen tidning, och seminarier och konferenser.

Skolan, både lärare och elever, bearbetas systematiskt. Man driver en klart formulerad skolpolitik framför allt med moderaterna som språkrör. En mängd propaganda produceras, eller ”information och upplysning” som det heter, riktad till skolan och organiserad genom en avdelning för skolinformation under SAFs sektor 4.

Massmedia infiltreras med tusen olika trådar. De personliga kontakterna är utvecklade och accepterade, det rör sig om påverkan som en vanlig människa aldrig har möjlighet till.

Näringslivets ekonomifakta bistår tjänstvilligt med arbetsköparnas ekonomiska analyser och fakta, som i TV och radio tar formen av neutrala och opartiska. TV-personligheter anlitas för att trimma direktörerna i konsten att möta massmedia. Massmedia är så styrt att vi tvingas betrakta allt vad överheten säger som lögn tills motsatsen är bevisad.

De folkvalda politikerna i riksdag och regering bearbetas också systematiskt av den s.k. riksdags- och kanslihusenheten på SAF. En stab av arbetsgivarpolitiskt skolade SAF-män har till uppgift att driva på i den riktning kapitalet önskar. Och vi kan vara helt förvissade om att delegationer härifrån tas emot med en helt annan aktning, än en delegation av arbetare och tjänstemän från en nedläggningshotad industri.

Lägg till allt detta att storkapitalet i SAF ju faktiskt äger en stor del av massmedia själv, att de har enorma ekonomiska tillgångar att pumpa in i propagandan, köper upp idrottsklubbar, använder professionella reklambyråer, köper plats på stans reklamaffischer och tidningarnas annonsplats, att de på alla möjliga vägar öser ut dekaleringar och liknande, och inte minst väl matchar sin samlande symbol ringen med stenåldersgubben.

Deras ideologiska offensiv tränger in på samhällslivets alla områden. Det är en ideologisk offensiv som syftar till att vrida politiken till den reaktionäraste högerpolitik.

Envar sin egen lyckas smed, hänsynslös egoism och individualism är deras budskap.

Frihet, fri företagsamhet, enskilt initiativ, vinst är bra för hela nationen - det är deras paroller.

Men allt detta tal kan inte dölja att deras verksamhet är en mycket farlig och antidemokratisk verksamhet. Deras enorma inflytande på statsmakten, massmedia, undervisning och de politiska partierna, alltifrån moderater till skikt inom socialdemokratin, gör att SAF håller på att bli en 'stat i staten' – hela denna vittförgrenade organisering är i grunden djupt odemokratisk.

Allt detta tal om frihet kan heller inte dölja att det i själva verket bara är frågan om deras egen frihet. Frihet att exploatera människor och frihet att förfoga över de värden som dagligen skapas av arbetarnas hårda slit och som rätteligen borde användas för samhällets bästa.

Deras frihet är orsaken till den rekordhöga arbetslösheten. Över 200 000 människor är idag öppet arbetslösa, den högsta noteringen sedan statistik började föras. Massor av människor saknar en av de mest grundläggande rättigheterna i ett civiliserat samhälle, rätten till arbete och egen försörjning. De tvingas ner i ekonomisk ruin, förnedras och förlorar den självkänsla det innebär att ha ett arbete och många blir totalt utslagna.

Många av de över 70 000 ungdomar som saknar arbete ges aldrig en chans att träda in i vuxenlivet med tryggheten att ha ett arbete, de offras för marknadskrafternas frihet och blir genom alkohol och narkotika i många fall utslagna för livet.

Den sociala omsorgen attackeras efter två linjer.

Med sparpolitik som argument skrotas den allmänna sjukvården: sjukhus läggs ner, personal rationaliseras bort eller åläggs mer arbete, daghemmens standard försämras genom överinskrivning av barn, hjälpen till pensionärer försämras till exempel genom att sjuka hemvårdare inte ersätts med vikarier och avgifterna för servicen höjs kraftigt.

Samtidigt pågår en privatisering av social omsorg: privata sjukhus för de besuttna och välbeställda, City-akuten i Stockholm som drivs på profitbasis och nu är även privata daghem på gång på direkt initiativ från SAFs dotterföretag Svenska Managementgruppen AB.

Skolan nedrustas genom sämre resurser, färre lärare och större klasser och diverse pedagogiska experiment, så att många ungdomar idag lämnar skolan, framförallt i arbetarområdena, utan färdigheter i nödvändiga baskunskaper.

Lönerna fortsätter att pressas neråt, likaså olika slags bidrag. Det har nu lett fram till en situation som gör att många arbetarfamiljer inte längre kan klara sig även om de har arbete, utan tvingas att söka socialhjälp. Allt detta är de konkreta resultaten av den reaktionära krispolitiken.

Allt detta är bördor som underklassen tvingas bära – och som SAF försöker inbilla oss är nödvändiga solidariska uppoffringar för att rädda nationen ur krisen.

Vi ska inte ens ta oss friheten att ifrågasätta de miljardvinster som de rika gör och inte heller börsrekorden.

Detta är vad deras rop om frihet innebär: miljarder åt de besuttna och utarmning av arbetare och lägre tjänstemän.

Den politik som SAF och andra näringslivsorganisationer idag har demonstrerat för, innebär ännu större sociala orättvisor, ännu kraftigare sociala nedskärningar och fortsatta attacker mot reallönerna. I den nu stundande avtalsrörelsen har såväl SAF som representanter för regeringen redan aviserat kraftiga reallönesänkningar.

Det är en politik i de stora kapitalägarnas intresse, men SAFs taktik strävar också till att förankra ett rätt vinsttänkande i hela samhället, de försöker dra in medelklass och arbetare under sin ledning.

De försöker förankra sitt råa vinsttänkande så brett som möjligt i samhället, för att kunna fortsätta sin politik – för dummare är de inte direktörerna i SAF & Co än att de förstår att den politiken föder missnöje och motstånd.

Parlamentet må dansa efter deras pipa och Palme sträcka ut sina händer – men det räcker inte för SAF. De litar inte på att det ska stoppa den kamp som missnöjet föder. Därav deras våldsamma offensiv med nya metoder.

Men deras demonstration och deras intensiva propaganda, deras försök att med penningens makt förvända synen på det arbetande folkflertalet och förmå oss att förlika oss med deras samhällssyn – alla deras desperata försök är i grunden inte ett uttryck för styrka. Det uttrycker snarare deras rädsla för den enorma kraft som sätts i rörelse den dag när vi arbetare och alla arbetande människor organiserar vårt missnöje och förenar oss i kamp mot SAF-politiken, och kräver människovärde och frihet på våra villkor.

Att arbetande människor börjar inse sin kollektiva styrka, börjar uppträda gemensamt och målmedvetet, det räds SAF som pesten, och just därför predikar de så ihärdigt sin individualism.

Gunnar Randholm, småföretagaren från Småland, som fått rollen som galjonsfigur i SAFs och de andra näringslivsorganisationernas demonstration idag – i själv verket är han naturligtvis bara en dräng åt Nicolin & Co – han drömmer i DN om att företagarna nu ska ta över de traditioner som arbetarrörelsen stått för sedan hundra år, av honom formulerade som frihet och utveckling.

Det må vara så att de har enorma resurser att slänga in i striden, och det må vara så att de fått allt tillgängligt utrymme för sin aktion i pressen, såväl på betald annonsplats som på nyhetsplats, medan vår motdemonstration trots pressmeddelanden och presskonferens, har förtigits eller placeras på undanskymd plats i notisform eller i flera fall förvrängts med felaktiga uppgifter, det må vara så, men arbetarklassens traditioner och mål kan han ändå aldrig ta över.

Även om den socialdemokratiska ledningen och LO-ledningen lagt sig platt och vägrar att anlägga moteld mot borgarnas reaktionära offensiv, så kommer arbetarklassen tillsammans med andra arbetande människor att själv föra vidare sina traditioner och kämpa för social rättvisa och frihet från utsugning.

Arbetare, våra traditioner har Randholm och Nicolin inget med att göra, våra traditioner representeras av lysande exempel som Boråssömmerskornas eniga och framgångsrika kamp till försvar för sina arbetsplatser eller Götaverken Motors varvsarbetares strejkkamp för samma syfte.

Vår kamp för social rättvisa, för solidaritet och kollektivt motstånd sköter vi bäst själva. Låt 4 oktober bli en tändande gnista för att organisera en bred front mot SAF, för att organisera en rörelse som sätter som mål att krossa SAFs maktställning.

Vi som demonstrerar mot SAF idag är förvissade om att SAF i arbetarklassen kommer att finna sin överman.

Vi är förvissade om att den här demonstrationen kommer att följas av många och allt större demonstrationer mot SAF-borgen.

Till SAF-herrarna och deras anhang säger vi:

- Ner med SAFs egoistiska och individualistiska ideologi!

Till alla arbetande människor säger vi:

- Leve solidariteten och kampen för social rättvisa!

4 oktober 1983

Bernt Lindgren

Utskriften är en något förkortad version av originalmanus.